

2. ZLEWNIA BEZPOŚREDNIA WISŁY

2.1. Starorzecze Białobrzeskie

Położenie jeziora:

- dorzecze: Wisła
- region fizyczno geograficzny: Kotlina Warszawska
  - Nizina Środkowomazowiecka
- wysokość n.p.m. : 60,0 m

Podstawowe dane morfometryczne:

- powierzchnia zwierciadła wody: 10,0 ha
- objętość jeziora: 135,0 tys. m³
- głębokość maksymalna: 4,0 m
- głębokość średnia: 1,3 m
- powierzchnia zlewni całkowitej: 16,0 km²

Starorzecze Białobrzeskie położone jest na terenie Nadwiślańskiego Obszaru Krajobrazu Chronionego w gminie Bodzanów. Użytkownikiem zbiornika jest Polski Związek Wędkarski Okręg Płocki, który prowadzi w nim gospodarkę rybacką.

Jezioro powstało w wyniku odcięcia starorzecza wiślańskiego od Wisły podczas regulacji rzeki. Jest płytkim zbiornikiem. Ma charakter stawu o płaskim dnie. Jezioro ma kształt rynny. Linia brzegowa jest mało urozmaicona.

Jezioro zasila 1 dopływ o długości około 2 km.

Bezpośrednie otoczenie jeziora w części południowej i zachodniej stanowią zarośla, w północnej – niewielki obszar lasu, zaś w pozostałej - tereny rolnicze, głównie grunty orne. W zlewni bezpośredniej jeziora położone są częściowo 2 wsie: Budy Borowickie i Białobrzegi.

Mapa 39. Zlewnia całkowita Starorzecza Białobrzeskiego

Jezioro nie zostało zagospodarowane turystycznie, ale we wsi Białobrzegi znajdują się liczne działki rekreacyjne z letniskową zabudową. Niektóre z nich położone są bardzo blisko jeziora.

Zbiornik nie jest bezpośrednim odbiornikiem ścieków.

Starorzecze Białobrzesskie jest zbiornikiem bardzo podatnym na degradację. Zostało zaliczone do zbiorników pozaklasowych. Zdecydowały o tym niekorzystne warunki morfometryczne i zlewniowe zbiornika. Proces zarastania i degradacji tego typu zbiorników jest zjawiskiem naturalnym.

Ze względu na niewielką głębokość zbiornik w okresie letnim nie wytwarza stratyfikacji termicznej. Praktycznie cała masa wody znajduje się w zasięgu ciepłego epilimnionu. Wody jeziora są całkowicie wymieszane i tym samym dobrze natlenione. Stężenia badanych parametrów w jeziorze w ostatnim roku badawczym (1997 rok) przedstawiono w tabeli 78.

Latem woda w powierzchniowej warstwie była przesycona tlenem, co jest charakterystyczne dla procesów in-

tensywnej fotosyntezy. Natomiast w warstwie przydennej wystąpiły ubytki tlenowe.

Woda w jeziorze charakteryzowała się dużą koncentracją substancji organicznych i nieorganicznych. Wartości wskaźników świadczące o tym utrzymywały się na poziomie pozaklasowym. Również stężenia substancji biogennych były wysokie, na poziomie III klasy czystości i pozaklasowe. Konsekwencją takiego stanu była bardzo wysoka produkcja pierwotna i niewielka przezroczystość wody.

Sanitarnie woda odpowiadała III klasie czystości.

Pod względem hydrobiologicznym w jeziorze stwierdzono łącznie 78 taksonów, w tym 52 przynależne do fitoplanktonu i 26 do zooplanktonu. Struktura jakościowa i ilościowa planktonu, zawartość chlorofilu i suchej masy sestonu wskazywały na silnie eutroficzny charakter jeziora.

W porównaniu do wcześniejszych badań jakość wody w jeziorze uległa pogorszeniu. Sumaryczna ocena czystości wód pozwoliła zaliczyć jezioro do zbiorników pozaklasowych.

Tabela 78. Stężenia badanych parametrów w Starorzeczu Białobrzesskim na podstawie badań wiosennych i letnich

Lp.	Wskaźnik	Okres i miejsce poboru prób wody	Stanowisko		Wartość średnia	Klasa czystości
			01	02		
1.	Tlen rozpuszczony (mg O ₂ /dm ³)	lato - warstwa naddenna	3,3	1,1	2,2	II
2.	ChZT-Cr (mg O ₂ /dm ³)	lato - warstwa powierzchniowa	55,0	53,2	54,1	non
3.	BZT ₅ (mg O ₂ /dm ³)	lato - warstwa powierzchniowa	14,8	15,7	15,3	non
4.	Fosforany (mg P/dm ³)	wiosna - warstwa powierzchniowa	0,052	0,054	0,053	III
5.	Fosfor całkowity (mg P/dm ³)	wiosna i lato (wartość średnia) - warstwa powierzchniowa	0,173	0,164	0,169	III
6.	Azot mineralny (mg N/dm ³)	wiosna - warstwa powierzchniowa	0,74	0,73	0,74	III
7.	Azot całkowity (mg N/dm ³)	wiosna i lato (wartość średnia) - warstwa powierzchniowa	2,56	2,48	2,52	non
8.	Przewodność elektrolityczna właściwa (μS/cm)	wiosna -warstwa powierzchniowa	530	532	531	non
9.	Chlorofil (mg/m ³)	wiosna i lato (wartość średnia) - warstwa powierzchniowa	61,7	69,9	65,8	non
10.	Sucha masa sestonu (mg/dm ³)	wiosna i lato (wartość średnia) - warstwa powierzchniowa	16,8	18,9	17,9	non
11.	Widzialność krążka Secchiego (m)	wiosna i lato (wartość średnia)	0,7	0,7	0,7	non
12.	Miano coli typu kałowego		0,04	0,04	nb	III
Wynik punktacji i sumaryczna klasa czystości			3,70			non
Ogólna klasa czystości			non			

nb – nie badano